

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ

Η Τουρκία βρίσκεται το τελευταίο χρονικό διάστημα σε αναγκαστική προσαρμογή σε μια πραγματικότητα, που πιθανότατα δεν της είναι αρεστή, αλλά πάντως είναι αδήριτη. Στο πλαίσιο αυτής, ο Ερντογάν είναι υποχρεωμένος να προσεγγίσει διαφορετικά τόσο τη μέχρι πρόσφατα ανορθόδοξη οικονομική του πολιτική όσο και τη συνεδριτά ιδιόρρυθμη εξωτερική του πολιτική.

Ως προς την ανατολική Μεσόγειο, οι διαφοροποιήσεις είναι ευδιάκριτες και αποκαλυπτικές της νέας κατάστασης που επιβάλλουν οι συνθήκες στην Αγκυρα. Γιατί η τελευταία ήταν που διέρρηξε τις σχέσεις με Κάιρο και Ιερουσαλήμ, που απειλούσε και εκβίαζε την Αθήνα, που παραβίαζε την κυπριακή υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ, διεξάγοντας σεισμικές έρευνες και γεωτρήσεις, που επινόσε το επιθετικό και αναθεωρητικό ιδεολόγημα της «Γαλάζιας Πατρίδας», που υπέγραψε παράνομη συμφωνία με την κυβέρνηση της Τρίπολης της Λιβύης, κόντρα σε κάθε έννοια του δικαίου της θάλασσας, και γενικότερα που φερόταν τα τελευταία χρόνια αλαζονικά και ηγεμονικά απέναντι στους γείτονές της και πέραν αυτών.

Η στροφή

Δεν άλλαξε η στάση της Αιγύπτου, του Ισραήλ και της Ελλάδας. Η συνειδητοποίηση ότι αυτή η συγκρουσιακή πολιτική ήταν ατελέσφορη· η σύμπλευση των υπολοίπων κρατών της περιοχής και η εμπέδωση σχέσεων εμπιστοσύνης ανάμεσά τους, με την Αγκυρα εκτός νυμφώνος· η ανικανότητά της να αναστείλει το ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι συμπράξεις αυτές με Ισραήλ και Αίγυπτο· η αδυναμία να βρει ανοχή—πολλά δε μάλλον υποστήριξη—από τον διεθνή παράγοντα· οι εξελίξεις στο Ουκρανικό και η απομόνωση της Ρωσίας (παρά τα οφέλη που έχει αποκομίσει),

η οποία πληρώνει το τίμημα του αναθεωρητισμού της· και, τέλος, η φθίνουσα πορεία της τουρκικής οικονομίας οδήγησαν σε αναθεώρηση της πολιτικής του Τούρκου προέδρου.

Ο Ερντογάν δεν έγινε μελιστάλακτος, αλλά άλλαξε ριζικά τη ρητορική του, περιορίζοντας τις εξάρσεις και εστιάζοντας σε μια θετική ατζέντα διευθέτησης των προβλημάτων με τα γειτονικά κράτη. Αρχισε να προσεγγίζει την Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς βέβαια ακόμη να έχει δείξει διάθεση εκδημοκρατισμού του καθεστώτος του και στο Βιλνίους έπραξε το αυτονόητο στην περίπτωση της Σουηδίας, διατηρώντας πάντως την επιλογή να μη συναινέσει στην ένταξή της αν πρώτα δεν εξασφαλίσει τα F-16.

Είναι εξίσου συναλλακτικός, απορριπτόντας μια πολιτική βασισμένη σε αρχές και αξίες, αλλά είναι υποχρεωτικά

Η διάρκεια της NAVTEX, σχεδόν 6 μηνών, δείχνει σαν η Αγκυρα να δίνει ένα περιθώριο στην Αθήνα προκειμένου να υπάρξει κάποια πρόοδος στον διάλογο.

περισσότερο συναινετικός σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν. Εξαιτίας των παραπάνω και χάρη στην επιμονή Μενέντζε και άλλων θεσμικών στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, να επιβληθεί ένα πλαίσιο κανόνων και συμπεριφοράς στην Αγκυρα, ο Ερντογάν βρίσκεται σε μια οιοει κατάσταση παρακολούθησης για να πείσει ότι η υφιστάμενη στάση του δεν είναι πρόσκαιρη ή τέλος πάντων να μην του επιτραπεί να εκτραπεί χωρίς επιπτώσεις.

Η Τουρκία ζόδεψε πάνω από 1 δισ. δολάρια για να αγοράσει δικό της στόλο σεισμικών

Η βελούδινη επάνοδος στη Μεσόγειο

Η αποστολή του γεωτρήπανου εντός τουρκικής υφαλοκρηπίδας δεν αμφισβητεί ελληνικά δικαιώματα, αλλά συνιστά μήνυμα

Ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν χαιρετίζει τον απόπλου του γεωτρήπανου «Αμνιντουλαχμίντ Χαν» από το λιμάνι Τσοουτζού, τον περσιανό Αύγουστο. Από τότε, άλλαξαν πολλά. Η νέα αποστολή του πλωτού γεωτρήπανου στην Ανατολική Μεσόγειο αυτή τη φορά δεν μας προβληματίζει, αφού θα βρεθεί εντός τουρκικής δυνητικής υφαλοκρηπίδας.

σκαφών και πλωτών γεωτρήπανων, ώστε να μην έχει ανάγκη τρίτους και κυρίως για να έχει λυμένα τα χέρια προκειμένου να τον χρησιμοποιήσει όπου χρειαστεί, ακόμη και παρανομώντας, όπως στην περίπτωση της κυπριακής υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ. Διεξήγαγε οκτώ παράνομες γεωτρήσεις εντός της τελευταίας και εν συνεχεία έστρεψε την προσοχή της στη Μαύρη Θάλασσα, όπου βρέθηκαν κοιτάσματα ικανά να καλύψουν μελλοντικά μέγρους των εγχώριων αναγκών της.

Η Αγκυρα ενδιαφέρεται, τόσο για λόγους ουσίας όσο και γοήτρου, για τους υδρογονάνθρακες της ανατολικής Μεσογείου, ευελπιστώντας ότι όχι μόνο θα εξασφαλίσει ποσότητες για τη διψασμένη αγορά της, αλλά και θα συμμετάσχει σε σχέδια τροφοδοσίας της Ευρώπης και γενικότερα θα έχει λόγο στα ενεργειακά

αφορμές στο Κογκρέσο, την ανάγκη του οποίου έχει για να μη μείνει πολύ πίσω στο εξοπλιστικό πρόγραμμα μαχητικών. Να δείξει κοντολογίως ένα πρόσωπο διαλλακτικό.

Ετσι, λοιπόν, βάσει της NAVTEX που εκδόθηκε, το «Αμνιντουλαχμίντ Χαν» θα βρεθεί εντός τουρκικής δυνητικής υφαλοκρηπίδας. Ωστόσο, μέσω αυτού, πρώτον, μας υπενθυμίζει τις δυνατότητες και τα εργαλεία που έχει αποκτήσει η Τουρκία για να ασκεί (όταν το κρίνει αναγκαίο) πίεση στην Ελλάδα, ακόμη και να κάνει προβολή ισχύος και, δεύτερον, η χρονική διάρκεια της NAVTEX, σχεδόν 6 μηνών, δείχνει σαν η Αγκυρα να δίνει ένα περιθώριο στην Αθήνα προκειμένου να υπάρξει κάποια πρόοδος στον διάλογο - διαπραγμάτευση. Αν, όμως, εν συνεχεία... απογοητευθεί και κρίνει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για να επιστρέψει στην παλαιά πρακτική, θα μπορούσε να μεταφέρει το πλωτό γεωτρήπανο σε σημεία ενδοηπιακά για εμάς, παραβιάζοντας δυνητικά κυριαρχικά μας δικαιώματα σε ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδα, ακόμη και δυνητική κυριαρχία μας, σε χωρικά ύδατα, όπως συνέβη με το σεισμικό σκάφος «Ορούς Ρέις» το 2020.

Ο Ερντογάν είναι σαν να υπενθυμίζει τις δυνατότητες και τα εργαλεία που έχει αποκτήσει η Τουρκία για να ασκεί (όταν το κρίνει αναγκαίο) πίεση στην Ελλάδα.

Το γεγονός ότι η Τουρκία κάνει αυτή την κίνηση, χωρίς να «ερεθίσει» τα ελληνικά και κυπριακά αντανακλαστικά, δείχνει τη νέα κατεύθυνσή της. Θα κριθεί, πάντως, στον χρόνο αν είναι προϊόν τακτικισμού ή μιας νέας στρατηγικής αντιληψίας, αποτέλεσμα της συνειδητοποίησης ότι τελικά δεν μπορεί να επιβάλει μονομερώς τις επιθυμίες της στην ευρύτερη γειτονία της.

Δοκιμάζει τα νερά

Επομένως, η νέα αποστολή του πλωτού γεωτρήπανου «Αμνιντουλαχμίντ Χαν» στην ανατολική Μεσόγειο, αυτή τη φορά δεν μας προβληματίζει. Αυτός άλλωστε είναι και ο στόχος του Ερντογάν. Να μην τορπίλισε το θετικό κλίμα με την Ελλάδα και να μη δώσει άλλες

Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA) και καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος. Κυκλοφορεί το βιβλίο του με τον Δημήτρη Κιριθίδη «Ανατολική Μεσόγειος: ολική επανάφορα», σε συνεργασία με τον Μάκη Προβατά (εκδόσεις Πατάκη).